

Allerede for mere end 10.000 år siden har mennesker prøvet at tegne livets vej med en enkel spiralform. Vi kan i dag dog kun gætte på, at disse spiraler skulle fungere som tegn for livets vej. Tydeligere blev det for ca. 5000 år siden, da mennesker begyndte at bruge grundformen til den klassiske labyrint. Denne grundform viser nemlig et lille kors i midten som symbol for mennesket i verden - og så snor vejen sig rundt omkring det. Labyrinten findes både i hulemalerier, på gamle potteskår og på mønter. Den findes verden rundt i det gamle Ægypten, Grækenland, Sydamerika, Skandinavien og selv i fjerne kroge af kloden, som ikke havde forbindelse til andre kulturer, dengang labyrinten blev brugt hos dem. Denne både i tid og rum enormt vidtstrakte forekomst af labyrintsymbolet er én af grundene til, at vi kan se dette symbol som en arketype. En arketype, der vil og kan fortælle os noget om vores fællesmenneskelige livsvej.

De forskellige kulturer har udformet og præget forskellige former af symbolet. Hos romerne er labyrinterne ofte firkantede og symmetriske, mens labyrinterne i Sydamerika er asymmetriske og virker, som om de i sig selv er i bevægelse. I Grækenland har man brugt at lægge mosaik som den gamle klassiske Kretalabyrint, i Skandinavien er de fleste labyrinter lagt af sten ud i naturen eller ridset i klippesten, og i England har man haft tradition for at grave labyrinter ned i græsplænen.

Da de kristne ret tidligt overtog dette symbol, blev korset i midten af labyrinten særlig vigtigt. Det varede ikke længe, inden hele labyrint fik en tydelig korsform. At have en labyrint i kirken var helt op til middelalderen almindeligt. Labyrinten, som fx stadig findes i den store domkirke i Chartres, blev brugt som en lille pilgrimsvandring for dem, der ikke havde tid eller penge til at gå en af de store pilgrimsruter. Men der findes også beretninger om, at folk dansede i labyrinten – især til påske.

Først i slutningen af 1700-tallet blev man i kirken pludseligt forstyrret af labyrinten. Nu var denså kaldte oplysningstid

begyndt, og kirken skulle være seriøs og rationel. Det forstyrrede, når folk ville gå på en lille pilgrimsvandring i kirken eller endda danse i den. Det var nu heller ikke længere passende, at børn under højmassen legede i en labyrint. Derfor blev labyrinterne fjernet i de fleste kirker, og traditionen for deres brug blev glemt.

Først i vores tid, hvor mennesker mere og mere savner bæredygtige symboler og savner at bruge kroppen til gudstjeneste og fordybelse, opstår traditionen med labyrinten på ny. Der findes i dag over hele kloden mange nye labyrinter – og de er ikke kun til pynt, de bliver brugt!

Hvordan bruger man nu en labyrint? For at forstå labyrintens dybere mening er man nødt til at forstå, hvad labyrinten ikke er.

I ca. 4500 år har man brugt labyrintsymbolet for at gå i det, danse i det, lege i det, meditere i det og finde mening og vejledning for sit liv i det. Og selv om labyrinten blev udformet forskelligt i de forskellige kulturer og igennem de mange tidsalder, så har den hele tiden haft én eneste vej, der fører ind i midten og ud igen. Men i 1600-tallet søgte man blandt velhavende konger og adelige at søge adspredelse og forlystelser i parkanlæg og slotshaver. I den sammenhæng kom nogle dygtige arkitekter på tanke om, at omforme labyrintsymbolet til et legeredskab. Nu var der ikke kun én eneste vej, der fører i midten og ud igen, men der blev anbragt flere forskellige veje, hvoraf nogle af dem endda slutter abrupt i en blindgyde. Det blev sjovt og spændende at gå i en labyrint på denne helt nye måde, især hvis afgrænsningen blev sat op som en hegn, man ikke kun se igennem. Denne nye form af labyrinten fik også i mange lande et nyt navn. I Tyskland hedder den ”Irrgarten” (forvirringshave) og på engelsk hedder den ”maze”. Desværre har man på dansk ikke et andet navn for denne form af labyrinten, hvorfor man ikke sproglig kan skelne mellem de to former. Når man i dag vil fortælle noget om en labyrint, tænker de fleste mennesker på disse forvirringslabyrinter, som findes til

forlystelse både i store anlæg, i majsmarken eller som tegnelabyrinth for børn både på papir og på computer.

Men en klassisk gammel labyrinth er ikke en forvirringslabyrinth! Og det er vigtigt, fordi spørgsmålet, som ligger til grund for de to former er vidt forskellige. I en forvirringslabyrinth er det grundlæggende spørgsmål: Går jeg rigtig eller forkert? Der er flere veje, mange valgmuligheder, og nogle veje fører til målet (som tit ikke længere er i midten, men en anden udgang), andre veje er

blindveje. Når man vil bruge dette spørgsmål om rigtig eller forkert som sit livsspørgsmål, skaber det store problemer. Det implicerer, at mine veje, mine beslutninger, mine meninger, ja måske jeg

selv kan være forkert. Det tvinger mig hele tiden at tænke i en skelnende dualisme og bedømme mig selv og mine livsvalg, mine medmennesker og deres livsvalg som rigtig eller forkert.

Og det skaber

en dyb uro og angst, fordi en hvilken som helst beslutning, jeg skal tage, kan være forkert. Hele vores skolesystem er opbygget over dette grundlæggende spørgsmål, og det sidder dybt inde i os, at

sådan er det med livet: det er enten rigtigt eller forkert. For mange mennesker er det slet ikke muligt, at se, at livet også kunne opleves på en anden måde.

Men hvis vi tager den oprindelige labyrinth som tydning af livet, ser det faktisk anderledes ud. Her er der kun en eneste vej, og den fører til midten. Og det er den samme vej, der fører ud igen.

Her giver

det ikke mening at spørge om noget er rigtig eller forkert. Her er det grundlæggende spørgsmål: Går jeg, eller går jeg ej?

Hvis livet er en vej, som jeg ikke kan gå forkert på, skaber det umiddelbart en dyb ro og følelse af sikkerhed. En hvilken som helst beslutning ligger jo på min vej. En beslutning er ikke længererigtig eller forkert - den er bare. Spørgsmålet er kun, om

jeg træffer en beslutning, eller om jeg nægter at beslutte mig aktivt og lade livet glide hen med ikke-trufne beslutninger. Går jeg eller går jeg ej? Fortsætter jeg mit liv bevidst og aktivt, eller har jeg gemt mig i en krog i labyrinten og venter at livet vil gå forbi? Og det er lige meget, om det er en behagelig luksuskrog eller et skjulested.

Hvis livet kun har den ene vej, så betyder det også, at alt hører til. Jeg kan ikke sige: Det jeg valgte dengang, det var en blindvej, det tæller ikke. Alt, der har været på min livsvej er en del af den og hører nu til. At se sin livsvej som en sådan labyrint er et meget nøgtern og ærligt syn på livet. Intet er skjult, intet var forkert, alt hører til. Det bygger på en fundamental accept og kan f.eks. være fundament under det store arbejde med tilgivelse.

Labyrinten kan på denne måde bruges både som billede på hele mit liv, og som hjælp i enkelte livsspørgsmål. Nogen gange er det allerede nok, at "gå" en labyrint med blyant eller bare med sin finger på papir. Hvis man har mulighed for at gå en labyrint med hele sin krop er det endnu mere interessant. Skridtene, som i forvejen mest er langsomme i en labyrint kan være faste nogle steder og andre steder svajende og usikre. Så gælder det at være opmærksom på sig selv, sine tanker og følelser. Hvor er jeg på vej hen her? Hvad foregår der lige? Derfor er det meget gavnligt at gå labyrint med nysgerrighed og åbenhed. Hvis man går labyrint på denne måde, kan man kun undre sig igen og igen: pludseligt er der et svar på mit livsspørgsmål. Pludseligt dukker der nemlig op med noget, jeg ellers syntes var helt meningsløst. Pludseligt bliver jeg klar over noget og kan træffe en vigtig beslutning.

Vi bruger fast labyrinten ved fordybelsesdagene i Silkeborg kirke – næste gang 5. december. Der er planlagt en workshop

med labyrintvandring til årsmødet i november. Og så kommer
der en hel
retræte med labyrint og livsvej som tema i Kristi
Himmelfartsdagen 2019 på Ådalen Retræte.

Lisa Bremer, Sognepræst.